

รายงาน

ของ

คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร (รอบ ๒)
เรื่อง การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
และ
ร่าง พระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ

ความที่ส่ง

ที่ (สปช) ๓๓๕๗/๒๕๕๘

(สำเนา)

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กราบเรียน ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายปราโมทย์ ไม้กลัด	ประธานกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์เกียรติคุณตรีังใจ บุรณสมภพ	รองประธานกรรมการ
๓. นายสุวัช สิงห์พันธุ์	รองประธานกรรมการ
๔. นางอรพินท์ วงศ์ชุมพิศ	รองประธานกรรมการ
๕. นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	รองประธานกรรมการ
๖. นายเกษมสันต์ จิณณวาโส	รองประธานกรรมการ
๗. นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์	รองประธานกรรมการ
๘. นายธรรณ ชำรงนาวาสวัสดิ์	โฆษกกรรมการ
๙. นายอุทัย สอนหลักทรัพย์	กรรมการ
๑๐. นายธวัช สุวตมิกุล	กรรมการ
๑๑. นายณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวพลา	กรรมการ
๑๒. นายสมุพร ลิ้มไทย	กรรมการ
๑๓. นายดำรงค์ พิเดช	กรรมการ
๑๔. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๕. นายประเสริฐ ศัลย์วิวรรธน์	กรรมการ
๑๖. นายเดชฤทธิ์ ปัญจะมูล	กรรมการ
๑๗. นายประทวน สุทธิอำนาจเดช	กรรมการ
๑๘. นายชาติ เอียดสกุล	กรรมการ
๑๙. นายเกรียงไกร ภูมิเหล่าแจ้ง	กรรมการ
๒๐. นายจรัส สุทธิกุลบุตร	กรรมการ
๒๑. นายปัญญาพร เศรษฐศิริโรตม์	กรรมการ
๒๒. รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์	เลขานุการคณะกรรมการ
๒๓. นางพิมพ์พร กองสอน	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
๒๔. นายหาญณรงค์ เยาวเลิศ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมาธิการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาแนวทางการปฏิรูปในวาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร เรื่อง การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เสร็จแล้ว โดยได้นำหลักการเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปเรื่องดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาเพื่อให้การปฏิรูปเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนภายในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม ดังนี้

(๑) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องปฏิรูป มีดังนี้

๑. สถานการณ์ปัจจุบันที่ประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้น มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความต้องการใช้น้ำมีมากขึ้นประกอบกับแหล่งน้ำต้นเขินเก็บกักได้น้อยลง ส่งผลให้ประเทศเกิดภาวะขาดแคลนน้ำ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศได้นำมาสู่ปัญหาน้ำหลากท่วมในฤดูฝน ทำความเสียหายแก่ชุมชนและพื้นที่เพาะปลูกหลายพื้นที่รวมถึงการขยายตัวของชุมชนและอุตสาหกรรมยังส่งผลให้เกิดปัญหามลภาวะทางน้ำซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการใช้ประโยชน์น้ำในทุกมิติ

๒. การจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ อุทกภัยและคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมอย่างเป็นรูปธรรมนั้นต้องมีการดำเนินการในหลายๆ ด้านอย่างบูรณาการ แต่ที่ผ่านมาการบริหารจัดการน้ำของประเทศยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ตั้งแต่ต้นนโยบายของรัฐบาลซึ่งไม่ชัดเจนไม่เป็นรูปธรรมเพียงพอที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ ไม่มีแผนแม่บทและมาตรการอันแสดงถึงยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาทุกด้านอย่างเป็นรูปธรรมในแต่ละลุ่มน้ำ ขาดกลไกการบริหารจัดการของหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากและกระจายอยู่ตามกระทรวงต่างๆ ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นเอกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการสาธารณภัยและภาวะวิกฤต

๓. ประเทศไทยยังขาดกฎหมายแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่จะกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำในภาพรวม แบ่งอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องไม่ให้ซ้อนทับและมีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน แม้ว่าจะมีกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำหลายฉบับ แต่ต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้ที่แตกต่างกันเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องหรือแก้ไขเฉพาะพื้นที่ ทำให้ข้อกำหนดในกฎหมายบางส่วนซ้ำซ้อน ขัดแย้งและไม่เชื่อมโยงกัน อีกทั้ง ยังมีช่องว่างและไม่ครอบคลุมการปฏิบัติการที่จำเป็นทั้งหมดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งขาดการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. มุ่งหวังให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มุ่งผลสัมฤทธิ์สามารถจัดการให้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอทั่วถึงตามศักยภาพของพื้นที่ มีการใช้ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้การพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถป้องกันและแก้ไขภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำและมลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นให้บรรเทาหรือกำจัดจนหมดไป โดยให้ทุกส่วนของสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

(๒) สิ่งที่ประชาชนจะได้รับหรือความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิรูป

๑. เกิดองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำรูปแบบใหม่ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกระดับให้มีความเชื่อมโยงโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปสู่ระดับพื้นที่ให้ร่วมคิดร่วมทำ

๒. ได้พระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวม กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีความเชื่อมโยงกัน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตประชาชนในปัจจุบัน วางหลักเกณฑ์และมาตรการในการรับประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงน้ำ ตลอดจนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๓. มีหลักและข้อกำหนดการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาของแต่ละลุ่มน้ำและของประเทศได้อย่างบูรณาการ มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ นำมาสู่ความยั่งยืนของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศต่อไป

๔. มีหลักคิด - หลักทำ และกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ที่มีความชัดเจน สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติและความเป็นจริง ทั้งด้านเทคโนโลยีและสภาพภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักดำเนินการต่อไป

๕. เกิดแนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีอยู่แล้วซึ่งมีปัญหาหลายด้าน และที่ต้องมีการจัดทำเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา

๖. เกิดหลักการและกระบวนการบริหารจัดการข้อมูลและวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนที่เป็นระบบเพื่อให้ทุกภาคส่วนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการร่วมกัน

๗. เกิดความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูป คือ

- แผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำต่างๆ มีการบูรณาการตามลำดับความสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและประชาชน นำไปสู่การแก้ปัญหาทุกด้านได้อย่างเป็นระบบ

- การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น

- ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน จะมีส่วนร่วม คิดและร่วมขับเคลื่อนการแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำรูปแบบต่างๆ ในแต่ละลุ่มน้ำและระดับประเทศ

(๓) กรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการปฏิรูปในแต่ละประเด็น หรือขั้นตอนการดำเนินการ

เสนอให้มีการจัดทำกฎหมายแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการน้ำในภาพรวมของประเทศให้สำเร็จภายในรัฐบาลชุดปัจจุบัน รวมทั้งให้มีการจัดตั้งองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำรูปแบบใหม่ และดำเนินการตามกลไกตามที่เสนอแนะไว้ให้ครบถ้วนโดยเร่งด่วน

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาและเสนอแนะแนวทางในการปฏิรูปวาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร เรื่อง การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) ปราโมทย์ ไ้มักลัด

(นายปราโมทย์ ไ้มักลัด)

ประธานกรรมาธิการปฏิรูป
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักกรรมาธิการ ๓

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๖๕ ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๔

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๗๔

สำเนาถูกต้อง

(นายสาธิต ประเสริฐศักดิ์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมาธิการ ๓

รับ
นาย...../พิมพ์
.....

สารบัญ

หน้า

รายงานคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ
เรื่อง การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. ปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในปัจจุบัน	๒
๓. ประเด็นการศึกษา	๕
๔. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์	๗
๕. สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๗
๖. ข้อเสนอประเด็นการปฏิรูปและแนวทางการดำเนินการ	๘
๗. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากประเด็นการปฏิรูป	๑๖
๘. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์ของการปฏิรูป	๑๘

ภาคผนวก

รายงานการศึกษา (ฉบับสมบูรณ์) เรื่อง การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	(ก)
ร่าง พระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ.	(ข)

รายงาน
คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สภาปฏิรูปแห่งชาติ
วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร
เรื่อง การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและ
ร่าง พระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

---

๑. หลักการและเหตุผล

ทรัพยากรน้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งการอุปโภคบริโภค การทำเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ และการคมนาคมขนส่งทางน้ำ รวมทั้งยังมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสัตว์และการรักษาระบบนิเวศ ในอดีตประเทศไทยเคยมีน้ำใช้อย่างไม่จำกัด แต่สถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกที มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการใช้น้ำมีมากขึ้น ขณะที่มีการทำลายป่าต้นน้ำอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม มีการชะล้างพังทลายของดิน แหล่งน้ำตื้นเขินเก็บกักได้น้อยลง ส่งผลให้ประเทศเกิดภาวะขาดแคลนน้ำ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศได้นำมาสู่ปัญหาน้ำหลากท่วมในฤดูฝน ทำความเสียหายแก่ชุมชนและพื้นที่เพาะปลูกหลายพื้นที่ นอกจากนี้ การขยายตัวของชุมชนและอุตสาหกรรมยังส่งผลให้เกิดปัญหามลภาวะทางน้ำอย่างน่าวิตก ซึ่งล้วนแต่มีผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการใช้ประโยชน์น้ำในทุกมิติ

การจัดการทรัพยากรน้ำที่สัมฤทธิ์ผลเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ อุทกภัยและคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมอย่างเป็นรูปธรรมนั้นต้องมีการดำเนินการในหลายๆ ด้านอย่างบูรณาการ แต่ที่ผ่านมาการบริหารจัดการน้ำของประเทศยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ ตั้งแต่ต้นนโยบายของรัฐบาลซึ่งไม่ชัดเจนไม่เป็นรูปธรรมเพียงพอที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ ไม่มีแผนแม่บทและมาตรการอันแสดงถึงยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาทุกด้านอย่างเป็นรูปธรรมในแต่ละลุ่มน้ำ ขาดกลไกการบริหารจัดการของหน่วยงานที่มีการเกี่ยวข้องกับบริหารจัดการทรัพยากรน้ำซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากและกระจายอยู่ตามกระทรวงต่างๆ ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นเอกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการสาธารณสุขและภาวะวิกฤต นอกจากนี้ ประเทศยังขาดกฎหมายแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่จะกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำในภาพรวม แบ่งอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องไม่ให้ซ้อนทับและมีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน แม้ว่าจะมีกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำหลายฉบับ แต่ต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้ที่แตกต่างกันเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่ ทำให้ข้อกำหนดในกฎหมายบางส่วนซ้ำซ้อน ขัดแย้งและไม่เชื่อมโยงกัน อีกทั้งยังมีช่องว่างและไม่ครอบคลุมการปฏิบัติภารกิจที่จำเป็นทั้งหมดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งขาดการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ดังกล่าว และความมุ่งหวังให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มุ่งผลสัมฤทธิ์สามารถจัดการให้น้ำใช้อย่างเพียงพอทั่วถึงตามศักยภาพของพื้นที่ มีการใช้ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้การพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถป้องกันและแก้ไขภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำและมลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นให้บรรเทาหรือกำจัดจนหมดไป โดยให้ทุกส่วนของสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีเอกภาพ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

และพิจารณาเสนออาระปฎิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร เรื่อง การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุล ยั่งยืน ทัวถึงและเป็นธรรม

๒. ปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในปัจจุบัน

กลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีเป้าหมายในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาน้ำในทุกระดับ ทุกมิติ ทั้งในภาวะปกติและในภาวะวิกฤตอย่างบูรณาการที่เป็นรูปธรรม ซึ่งต้องมีการดำเนินการในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำ การจัดสรรน้ำ การพัฒนาและส่งเสริมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์อันนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพของประชาชน สนับสนุนให้มีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องจึงต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน รอบด้าน โดยพิจารณาทบทวนทั้งจากเรื่องราวในอดีตและแนวโน้มความเป็นไปได้ในอนาคตเพื่อสร้างความเชื่อมโยงและกำหนดขั้นตอนการปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

๒.๑ ปัญหาด้านนโยบายและแผนหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของภาครัฐ

แม้ว่ารัฐบาลแต่ละสมัยได้กำหนดนโยบายด้านทรัพยากรน้ำไว้บ้าง แต่ยังไม่ชัดเจน ไม่เป็นรูปธรรมเพียงพอที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ เพราะมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาหรือจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมเป็นหลัก ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดสรรน้ำบนพื้นฐานของความเป็นธรรมและเกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจึงยังอยู่ในวงแคบ ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในแต่ละยุคสมัย และอยู่ภายใต้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐไม่กี่หน่วยงาน โดยที่ภาคประชาชนไม่มีโอกาสได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจวางแผนด้วย นับได้ว่ายังไม่มีแผนแม่บทและมาตรการอันแสดงถึงยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาน้ำทุกด้านอย่างบูรณาการที่เป็นรูปธรรมในแต่ละลุ่มน้ำเพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ

๒.๒ ปัญหาด้านการจัดการองค์กร

๒.๒.๑ กลไกการทำงานระหว่างหน่วยงานยังไม่เป็นระบบและมีเอกภาพเท่าที่ควร

ประเทศไทยมีหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำรวมหลายสิบหน่วยงาน ภายใต้หลายกระทรวง บางหน่วยงานมีหน้าที่แบบไม่ใช่ภารกิจหลัก บางหน่วยงานมีหน้าที่ทำงานโครงการหลายประเภท หลายวัตถุประสงค์ หลายพื้นที่ บางหน่วยงานมีบทบาทหลักแต่เนื่องงานไปคาบเกี่ยวกับหน่วยงานอื่น หรือบางงานมีหน่วยงานรับผิดชอบมากเกินไปส่งผลให้การดำเนินงานซ้ำซ้อน ขาดการประสานและการบูรณาการการทำงานตามภารกิจ อาทิ การเตือนภัย การพัฒนาแหล่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำ การบูรณะฟื้นฟูแหล่งน้ำ การจัดระบบป้องกันน้ำท่วม การจัดหาอุปโภคบริโภค และระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น

นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐยังมีปัญหาความไม่เป็นเอกภาพในการประสานความร่วมมือเพื่อจัดการสาธารณภัยและภาวะวิกฤต เนื่องจากขาดการบูรณาการการบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานของรัฐ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้การแก้ไขปัญหาน้ำไม่มีเจ้าภาพที่ชัดเจน

๒.๒.๒ กลไกคณะกรรมการระดับนโยบายที่มีอยู่ไม่สามารถผลักดันนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลไกของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ที่ตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ปี ๒๕๕๐ มีองค์ประกอบที่ค่อนข้างใหญ่ ขาดความคล่องตัวในการทำงาน และมีอำนาจหน้าที่ไม่ครอบคลุมภารกิจสำคัญ เช่น ไม่ได้กำหนดให้เป็นหน่วยงานพิจารณาอนุมัติแผนงานหรือโครงการ และงบประมาณอย่างบูรณาการ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีทำให้ไม่สามารถผลักดันแผนนโยบายการบริหารจัดการน้ำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒.๓ กลไกคณะกรรมการในระดับพื้นที่ไม่สามารถผลักดันให้มีแผนงาน / โครงการในพื้นที่ (Bottom up) ได้

คณะกรรมการลุ่มน้ำที่เป็นกลไกภายใต้ กนช. ได้รับงบประมาณค่อนข้างจำกัดและมีอำนาจหน้าที่เพียงประสานการจัดทำแผนและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทำให้ไม่สามารถผลักดันแผนงานที่สอดคล้องกับนโยบายบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของท้องถิ่นได้

๒.๒.๔ ปัญหาในการดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่และท้องถิ่น

อปท. มีหลายประเภท หลายขนาด ซึ่งมีศักยภาพแตกต่างกัน และในการถ่ายโอนภารกิจไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของศักยภาพดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานในภายหลัง

๒.๓ ปัญหาด้านงบประมาณ

ปัญหาด้านงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ สามารถสรุปได้ ๓ ประเด็น คือ

๒.๓.๑ งบประมาณมีจำกัดและค่อนข้างคงที่

ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น มีระยะเวลาการเกิดสาธารณภัยและภาวะวิกฤตยาวนานขึ้น และมีความถี่ของการเกิดบ่อยขึ้น แต่งบประมาณเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศที่จัดสรรให้แก่หน่วยงานต่างๆ ในแต่ละปีค่อนข้างคงที่และมีอย่างจำกัด ทำให้การบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างจำกัด ไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ของประเทศ

๒.๓.๒ การจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานต่างๆ ยึดตามที่หน่วยงานเคยได้รับ

ปัญหานี้มีความสอดคล้องกับปัญหาที่ได้กล่าวในหัวข้อที่ ๒.๓.๑ กล่าวคือ การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ซึ่งเป็นการจัดสรรงบประมาณรายกระทรวงและกรมต่างๆ โดยยึดจากกรอบงบประมาณเดิมธรรมเนียมปฏิบัติเดิมๆ ที่เคยปฏิบัติมา โดยไม่พิจารณาจากปัญหาที่แท้จริงในภาพรวมด้านทรัพยากรน้ำของประเทศ ทำให้การแก้ไขปัญหาของแต่ละหน่วยงานในแต่ละพื้นที่ไม่สมบูรณ์หรือไม่ครบถ้วน

๒.๓.๓ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การใช้งบประมาณทำได้ค่อนข้างยาก ไม่มีประสิทธิภาพที่ชัดเจน

จากปัญหาการขาดการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ และปัญหาการจัดสรรงบประมาณทำให้มีการใช้งบประมาณเพื่องานประเภทเดียวกันแต่ต่างหน่วยงานซ้ำซ้อนกัน และขาดงบประมาณสำหรับการดำเนินการในงานบางประเภท ซึ่งการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานในลักษณะนี้ทำได้ยากขาดตัวชี้วัดในการประเมินผลประสิทธิภาพการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นเรื่องที่ทำให้ยากเช่นกัน

๒.๔ ปัญหาด้านกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๑ การขาดกฎหมายแม่บทด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดกฎหมายแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่จะกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำในภาพรวม พร้อมทั้งการแบ่งอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องไม่ทับซ้อนกัน อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีความพยายามผลักดัน (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพื่อเป็นกฎหมายหลักในการเชื่อมโยงองค์กรและภารกิจที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำให้เกิดเอกภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มาแล้ว ๕ ครั้ง แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ

๒.๔.๒ กฎหมายบางส่วนล้าสมัย ไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคม ที่มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น มีการเคลื่อนย้ายเข้าสู่เมืองมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมทำให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหาการปล่อยของเสียลงในแม่น้ำลำคลอง น้ำเน่าเสีย เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้น้ำในกิจกรรมต่างๆ ในหลายๆ ท้องที่ ในขณะที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับน้ำบางฉบับมีผลบังคับใช้นานกว่า ๕๐ - ๖๐ ปี โดยไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้เหมาะสม จึงทำให้การบังคับใช้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เกิดช่องว่างทางกฎหมาย จากการศึกษารวบรวมข้อมูลพบว่า กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำสามารถแยกออกเป็นกฎหมายทั่วไป กฎหมายเฉพาะ และหากจะจำแนกตามกิจกรรมหลักเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในด้านการพัฒนาและการอนุรักษ์ การจัดสรรทรัพยากรน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำแล้ว มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมอยู่ด้วยกันมากกว่า ๕๐ ฉบับ ซึ่งในแต่ละกิจกรรมของการจัดการทรัพยากรน้ำต้องมีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ โดยมีหน่วยงานปฏิบัติงานภายในกรอบที่กฎหมายแต่ละฉบับกำหนดไว้ จึงเป็นปัญหาทางกฎหมายที่มีลักษณะกระจายตัวกัน ทำให้การจัดการทรัพยากรน้ำไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายเท่าที่ควร

๒.๕ ปัญหาด้านข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการน้ำและการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งต่างก็ดำเนินการในกิจกรรมที่อาจมีลักษณะงานเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน จึงทำให้มีข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานที่แต่ละหน่วยงานต่างจัดทำขึ้น มีความซ้ำซ้อน ซึ่งนอกจากจะเป็นข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกันแล้ว ยังยากต่อการชี้วัดความถูกต้องของข้อมูลจากแต่ละแหล่งข้อมูลด้วย

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำตามลุ่มน้ำต่างๆ ของประเทศและทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของแต่ละหน่วยงานจะมีการทำหรือจัดสร้างเป็นระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) รวมถึงการจัดเก็บข้อมูลอนุกรมเวลาต่างๆ เพื่อให้มีข้อมูลดิจิทัลที่มีรายละเอียดทั้งด้านตำแหน่ง ทิศทางและพื้นที่ ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา มีฐานข้อมูลทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประกอบกันอย่างสมบูรณ์เพื่อความสะดวกในการเรียกค้นและนำมาวิเคราะห์ แต่ส่วนใหญ่ข้อมูลต่างๆ ก็เป็นเพียงข้อมูลภายในของแต่ละหน่วยงานที่ไม่มีการเชื่อมโยงหรือทำให้มีการปฏิสัมพันธ์เชิงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่จัดทำข้อมูล และยังไม่มีศูนย์กลางข้อมูล ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดทำข้อมูลประเภทเดียวกันขึ้น เป็นเหตุให้เกิดความสิ้นเปลืองงบประมาณ และที่สำคัญส่งผลให้ขาดข้อมูลที่ครบถ้วนสำหรับรัฐบาลนำไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทำให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องทรัพยากรน้ำไม่สามารถตอบสนองความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำต่างๆ ของประเทศ

นอกจากนี้ ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลของภาคประชาชน นับเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ควรพิจารณาแก้ไข เนื่องจากเป็นการปิดกั้นการพัฒนาความรู้พื้นที่ที่ประชาชนควรได้รับ และส่งผลโดยตรงต่อการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อการเตรียมรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น

๒.๖ ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

การบริหารจัดการน้ำในอดีตซึ่งทรัพยากรน้ำมีอย่างไม่จำกัดนั้น เป็นการกำหนดนโยบายแบบบนลงล่าง (Top – Down Policy) กล่าวคือ หน่วยงานหรือผู้บริหาร ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการจัดการน้ำ เป็นผู้กำหนดนโยบายแล้วส่งการไปยังหน่วยงานปฏิบัติทั้งในระดับชาติและในระดับลุ่มน้ำ โดยไม่ได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน จวบจนถึงปัจจุบัน ศักยภาพทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรน้ำที่พึงใช้ได้ (Supply Side) มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการ (Demand Side) จึงทำให้เกิดคำถามและปัญหาการใช้ทรัพยากรน้ำในด้านต่างๆ เป็นต้นว่า ด้านความคุ้มค่า การแก่งแย่งน้ำ ความสมดุลในการใช้น้ำต่อการอนุรักษ์ฟื้นฟู และรักษาสภาพแวดล้อมให้คงความยั่งยืน ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) จึงเข้ามามีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการน้ำในยุคปัจจุบัน และเกิดการผลักดันให้เป็นไปในรูปแบบจากล่างขึ้นบน (Bottom – Up Policy) ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นที่ยอมรับ เกิดขึ้นได้จริงและตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของภาคประชาชนอย่างแท้จริง

๓. ประเด็นการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

๓.๑ ศึกษาสภาพปัญหา ข้อเท็จจริง ข้อมูลและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทรัพยากรน้ำในปัจจุบันและอนาคต ประเด็นปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ฯลฯ

๓.๒ ศึกษาองค์การที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในปัจจุบัน ซึ่งมีอยู่หลายสิบหน่วยงาน และอยู่ภายใต้หลายกระทรวง มีจุดอ่อน – จุดแข็ง เกี่ยวกับการทำงานเป็นอย่างไร

๓.๓ ศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องตลอดจนการผลักดันกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ควรเร่งรัดดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผลโดยเร็ว

๓.๔ ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อสนับสนุนให้การกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำตอบสนองต่อความต้องการและแก้ปัญหาของภาคประชาชนอย่างแท้จริง

๓.๕ ศึกษาเพื่อปฏิรูปการจัดทำยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำสำหรับใช้ขับเคลื่อนในระดับประเทศ ระดับลุ่มน้ำ และในเชิงพื้นที่ที่สำคัญ ได้แก่

- แนวคิดและหลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนแม่บท
- ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำแต่ละด้านที่สอดคล้องกับ

ภูมิสังคม

- ยุทธศาสตร์สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้สัมฤทธิ์ผล

๓.๖ ศึกษาเพื่อหาช่องทางจัดการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนเพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

ทั้งนี้ มีกรอบความคิดรวบยอดในการศึกษาการปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดังเอกสารแนบ

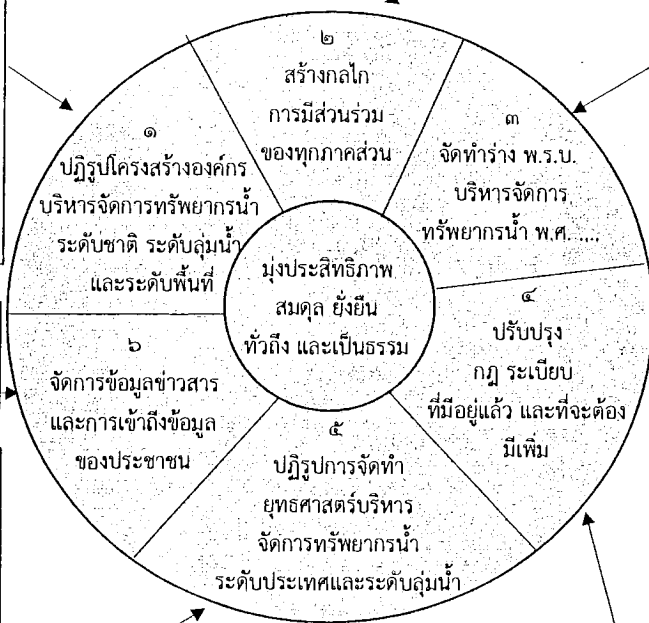
กรอบความคิดรวบยอด

การศึกษาการปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

- ๑) องค์การที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในปัจจุบัน
สามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่
- ๒) การปฏิรูปองค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
  - ระดับชาติ
  - ระดับลุ่มน้ำ
  - ระดับลุ่มน้ำสาขา
  - ระดับพื้นที่
- ๓) การปรับปรุงพันธกิจหน่วยงานปฏิบัติการให้สอดคล้องกับโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำรูปแบบใหม่

- ๑) การบูรณาการข้อมูลข่าวสาร
- ๒) การพัฒนาระบบศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

- ๑) หลักคิด - หลักทำในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๒) แนวคิดและหลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนแม่บท
- ๓) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
  - เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ
  - เพื่อจัดการปัญหาอุทกภัย
  - เพื่อแก้ปัญหาคุณภาพน้ำและแหล่งน้ำ
- ๔) แนวคิดเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้สัมฤทธิ์ผล

- ๑) สร้างหลักคิดของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกัน
- ๒) ส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขา
- ๓) สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการน้ำ

- ๑) ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย
- ๒) หลักการพื้นฐานในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- ๓) องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
  - คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) และสำนักงาน กนช.
  - คณะกรรมการลุ่มน้ำและหน่วยงาน
  - องค์กรผู้ใช้น้ำ
- ๔) กองทุนทรัพยากรน้ำ
- ๕) การจัดสรรทรัพยากรน้ำ
- ๖) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติ
- ๗) การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำ
- ๘) การควบคุมและตรวจตราทรัพยากรน้ำ
- ๙) ความรับผิดชอบทางแพ่ง
- ๑๐) บทกำหนดโทษ
- ๑๑) บทเฉพาะกาล

- ๑) กฎหมายที่มีอยู่สมควรปรับปรุง
- ๒) กฎหมายที่ควรตราเพิ่ม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา
- ๓) แนวทางการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๔. วิธีการพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

การศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขั้นตอนการศึกษาโดยรวมและในแต่ละประเด็น ดังนี้

๔.๑ จัดตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งคือ “คณะอนุกรรมการปฏิรูปการจัดการทรัพยากรน้ำ” โดยให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ การจัดสรรทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอำนาจหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการหรือประธานกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มอบหมาย

๔.๒ ศึกษาเอกสารทางวิชาการ ข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจากรายงานฉบับต่างๆ ที่จัดทำโดยคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

๔.๓ ศึกษาจากข้อมูลของหน่วยงาน ซึ่งคณะอนุกรรมการปฏิรูปการจัดการทรัพยากรน้ำ เชิญมาร่วมให้ข้อมูล ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นต้น รวมทั้งนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

๔.๔ ศึกษาข้อมูลจากเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานภาครัฐ สื่อมวลชน และตัวแทนภาคประชาชนจากลุ่มน้ำต่างๆ

๕. สรุปผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการศึกษาทบทวนข้อมูลต่างๆ ตลอดจนปัญหาและข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยพิจารณาจากเอกสาร รายงาน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ เช่น กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ คณะกรรมการวิสามัญศึกษาแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่สัมฤทธิ์ผลในประเทศไทย วุฒิสภา กรมพัฒนาที่ดิน เป็นต้น รวมทั้งเอกสารทางวิชาการของนักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญทางด้านทรัพยากรน้ำ หลายท่าน การจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนของพื้นที่ลุ่มน้ำ การได้รับข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ และจากการหารือร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของประเทศ คือ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้ง คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายแห่งชาติ กรมทรัพยากรน้ำ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรน้ำ สามารถประมวลปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศได้เป็น ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่

๑. นโยบายของรัฐบาลในแต่ละสมัยยังขาดความชัดเจน เป็นการกำหนดนโยบายในลักษณะจากบนลงล่าง ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนของพื้นที่ลุ่มน้ำ ไม่มีแผนแม่บทและไม่มีมาตรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการที่เป็นรูปธรรม

๒. หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่แก้ไขปัญหาเรื่องน้ำมีหลายหน่วยงานกระจายอยู่ตามกระทรวงต่างๆ งานบางอย่างมีการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน ขาดกลไกการบริหารจัดการที่เป็นเอกภาพ การปฏิบัติงานมักไม่สอดคล้องประสานกัน งานบางประเภทไม่มีเจ้าภาพหรือผู้รับผิดชอบที่แท้จริงทำให้การทำงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไม่เกิดประสิทธิภาพตามที่ต้องการ

๓. ยังไม่มีกฎหมายแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ แม้ว่าจะมีกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำหลายฉบับ แต่ต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้ต่างกัน ทำให้ข้อกำหนดในกฎหมายบางส่วนซ้ำซ้อน ขัดแย้ง ไม่เชื่อมโยงกัน อีกทั้งยังมีช่องว่างและไม่ครอบคลุมการปฏิบัติภารกิจที่จำเป็นทั้งหมด รวมทั้งขาดการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ดังกล่าว และความมุ่งหวังให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ สามารถจัดการให้น้ำใช้อย่างพอเพียงทั่วถึงตามศักยภาพของพื้นที่ มีการใช้ทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถป้องกันและแก้ไขภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ และมลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้น ให้บรรเทาหรือกำจัดจนหมดสิ้น โดยให้ทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนอันหนึ่งอันเดียวกัน คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้พิจารณาเสนอแนวทางเรื่อง “การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ” ครอบคลุมการปฏิรูปรวม ๖ ด้าน ได้แก่

๑. การพิจารณาปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับพื้นที่ ตลอดจนการปรับพันธกิจหน่วยงานปฏิบัติการให้สอดคล้องกับโครงสร้างองค์กรรูปแบบใหม่

๒. การสร้างกลไกให้ประชาชนและทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๓. การผลักดันกฎหมายแม่บทบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๔. การปรับปรุงกฎ ระเบียบ ที่มีอยู่แล้ว และที่จะต้องมีเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๕. การจัดทำยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อการแก้ไขปัญหาเชิงเทคนิคและเชิงพื้นที่ ในมิติต่างๆ

๖. การบริหารจัดการข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาคประชาชน

นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในภาพรวม กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทับซ้อนและมีความเชื่อมโยงกัน โดยคณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้พิจารณาทบทวน (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ที่เคยมีการศึกษาในอดีตของกรมทรัพยากรน้ำและฉบับของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (ฉบับประชาชนเข้าชื่อ) โดยนำมาเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย และประมวลเข้าร่วมกับความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งได้มาจากการสัมมนา รวมทั้งข้อคิดเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แล้วจึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตของประชาชนในปัจจุบันวางหลักเกณฑ์และมาตรการในการรับประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ในการเข้าถึงน้ำ ตลอดจนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาของประเทศไทยได้อย่างบูรณาการ มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ นำมาสู่ความยั่งยืนของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศต่อไป

๖. ข้อเสนอประเด็นการปฏิรูป และแนวทางดำเนินการ

จากประเด็นการศึกษาที่กำหนด (ข้อ ๓) และสรุปผลการพิจารณาศึกษา (ข้อ ๕) มีประเด็นการปฏิรูป ทั้งที่เป็นประเด็นหลักและประเด็นรองและแนวทางดำเนินการ ๖ ประการ ได้แก่

๖.๑ การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับพื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

๖.๑.๑ องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับชาติ

- ให้มี “คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “กนช.” ประกอบด้วย
  - นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ
  - ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
  - กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา จากผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในด้านเทคนิควิศวกรรมทรัพยากรน้ำ ด้านนิติศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านผังเมือง ด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม และด้านสังคม เสนอต่อคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินหกคน และให้ กนช. เลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิคนหนึ่งเป็นรองประธาน กนช.
  - ผู้แทนผู้ใช้น้ำจากลุ่มน้ำจำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่คณะกรรมการลุ่มน้ำ
  - ให้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นเลขานุการ กนช.
- ให้ กนช. มีอำนาจหน้าที่สำคัญ ดังนี้
  - กำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับชาติ โดยคำนึงถึงแผนยุทธศาสตร์ระดับลุ่มน้ำ ทั้งในภาวะปกติและในภาวะวิกฤต แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ
  - กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และให้คำแนะนำการดำเนินการตามนโยบายแผนยุทธศาสตร์ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤต
  - กำกับ ติดตาม และตรวจสอบแผนการใช้งบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
  - ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือของคณะกรรมการลุ่มน้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำ
  - ฯลฯ
- ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกรม มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยให้ชั้นตราต่อนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการ กนช. และมีเลขาธิการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมีหน้าที่ควบคุมดูแลซึ่งราชการในสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการ กนช. มีอำนาจหน้าที่สำคัญ ดังนี้
  - ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
  - ควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนด
  - ประสานการปฏิบัติงานของหน่วยงานปฏิบัติต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ลุ่มน้ำ

- กำกับ ดูแล ระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
- จัดทำแผนงบประมาณประจำปีในการดำเนินงานของ กนช. และคณะกรรมการ
- ฯลฯ

๖.๑.๒ องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับลุ่มน้ำ

การกำหนดลุ่มน้ำให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสภาพภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และวิถีชีวิตของประชาชน

● เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำแล้ว ให้ กนช. แต่งตั้งคณะกรรมการประจำลุ่มน้ำนั้นไม่เกินยี่สิบเก้าคน ประกอบด้วย

- ผู้แทนส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำจำนวนไม่เกินแปดคนเป็นกรรมการ

- ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลุ่มน้ำนั้นซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนไม่เกินแปดคนเป็นกรรมการ

- ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำในลุ่มน้ำนั้นซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนไม่เกินแปดคนเป็นกรรมการ โดยให้มีผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำที่เป็นเกษตรกรอย่างน้อยกึ่งหนึ่ง

- ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ หรือเป็นผู้แทนสถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวนไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการและเลือกกรรมการอีกสองคนเป็นรองประธานกรรมการ

ให้มีหน่วยงานระดับกองทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการลุ่มน้ำหรือกลุ่มลุ่มน้ำ

● ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยทั่วไปในลุ่มน้ำ ดังต่อไปนี้

- จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนแม่บท การบริหารจัดการลุ่มน้ำทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต เสนอต่อ กนช. เพื่อพิจารณาอนุมัติ โดยต้องคำนึงถึงศักยภาพของลุ่มน้ำ

- ในกรณีเกิดภาวะวิกฤตในระดับลุ่มน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการตามแผนภาวะวิกฤตที่วางไว้

- กำหนดขอบเขตและพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาภายในลุ่มน้ำ และแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา เสนอต่อ กนช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

- ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวและเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

- ให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

- สำรวจและกำหนดขอบเขตพื้นที่แหล่งต้นน้ำอันควรรอนุรักษ์และเสนอต่อ กนช.

เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

- ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรน้ำเพื่อประกอบการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการพัฒนาระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
- กรณีการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำที่เกี่ยวข้องพิจารณาร่วมกัน และเสนอต่อ กนช. เพื่อพิจารณาอนุมัติ
- ประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการลุ่มน้ำ องค์กรผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- ฯลฯ

๖.๑.๓ องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับพื้นที่ คือลุ่มน้ำสาขาในเขตท้องที่ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดตามที่เห็นสมควร

องค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนภาคประชาสังคม โดย จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งให้เป็นไปตามที่ กนช. ประกาศกำหนด

ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- จัดทำแผนปฏิบัติการลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำ
- จัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤตของลุ่มน้ำ
- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำและระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำในลุ่มน้ำสาขาเสนอต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำให้เห็นชอบ
- ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำสาขา
- ส่งเสริมและสนับสนุนประกาศกำหนดการรวมตัวเป็นเครือข่ายขององค์กรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำสาขา
- ฯลฯ

๖.๒ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... มีเหตุผลและความจำเป็น และสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

๖.๒.๑ เหตุผลและความจำเป็นของการยกร่างพระราชบัญญัติ

ทรัพยากรน้ำเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบกับในหลักการตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางวัฒนธรรมและทางชีวภาพอย่างสมดุล ยั่งยืนและเป็นธรรม ดังนั้น จึงสมควรให้มีกฎหมายแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ และมาตรการในการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงน้ำ การบริหารจัดการน้ำ การคุ้มครอง การอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำ และการฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตน้ำ การจัดตั้งกองทุน ทรัพยากรน้ำ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในแต่ละลุ่มน้ำ ตลอดจนการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำทั่วประเทศและระดับลุ่มน้ำ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นเอกภาพ เกิดธรรมาภิบาล มีความสมดุล ยั่งยืน ทัวถึง และเป็นธรรม รวมทั้ง ป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรน้ำอันเป็นอันตรายต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตเพื่อให้ประชาชนดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่ดี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

๖.๒.๒ สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... มีสาระสำคัญสามารถสรุปได้ดังนี้

- ๑) ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย มีรายละเอียดดังนี้
  - ความสัมพันธ์กับกฎหมายอื่น
  - ขอบเขตนियามคำว่าทรัพยากรน้ำ
- ๒) หลักการพื้นฐานทั่วไปในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีรายละเอียดดังนี้
  - หลักการทรัพยากรร่วม
  - หลักการรับประกันสิทธิของประชาชนในการใช้น้ำขั้นพื้นฐาน
  - หลักการสิทธิชุมชน
  - หลักธรรมาภิบาลของรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- ๓) องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กำหนดให้เมืองค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ ระดับลุ่มน้ำสาขา และระดับพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปสู่ระดับพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้
  - คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) และกำหนดให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกรม มีฐานะเป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยให้ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการ กนช.
  - คณะกรรมการลุ่มน้ำ และกำหนดให้มีหน่วยงานระดับกอง ทำหน้าที่เลขานุการคณะกรรมการลุ่มน้ำหรือกลุ่มลุ่มน้ำ
  - คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา ปฏิบัติหน้าที่ในเขตท้องที่ที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนดตามที่เห็นสมควร
  - องค์กรผู้ใช้น้ำ เกิดจากรวมตัวกันของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกัน
- ๔) กองทุนทรัพยากรน้ำ ภายในสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา และองค์กรผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- ๕) การจัดสรรทรัพยากรน้ำ มีรายละเอียดดังนี้
  - การแบ่งประเภทการใช้น้ำ
  - กิจกรรมที่ต้องขออนุญาตใช้น้ำ
- ๖) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤต มีรายละเอียดดังนี้
  - แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤต
  - คณะบัญชาการในภาวะวิกฤตรุนแรง
  - อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดภาวะวิกฤต
- ๗) การอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำ มีรายละเอียดดังนี้
  - เขตอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ หรือเขตอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งต้นน้ำ

- บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- มาตรการอื่นๆ
- ๘) การควบคุมและตรวจตราทรัพยากรน้ำ มีรายละเอียดดังนี้
  - อำนาจในการเข้าไปตรวจสอบ การตรวจค้น ยึดอายัด เกี่ยวกับการทำ

ความผิด

- อำนาจในการออกคำสั่งทางปกครอง

๙) ความรับผิดทางแพ่ง กำหนดให้ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำโดยผิดกฎหมายทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรน้ำ หรือใช้ทรัพยากรน้ำโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ผู้นั้นต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

๑๐) บทกำหนดโทษ มีรายละเอียดดังนี้

- บททั่วไป
- โทษปรับทางปกครอง
- โทษทางอาญา

๑๑) บทเฉพาะกาล

๖.๓ การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ประกอบด้วย

๖.๓.๑ การสร้างหลักคิดของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ดี มีรายละเอียดดังนี้

- การบริหารจัดการแบบบูรณาการ ทั้งในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับพื้นที่
- มีการพัฒนาแผนการทำงานร่วมกัน การประชุมความร่วมมือของทุกภาคส่วน

ที่เกี่ยวข้อง

- ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งพาตนเอง

๖.๓.๒ การส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรลุ่มน้ำและลุ่มน้ำสาขา ตามโครงสร้างใหม่ เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขามีบทบาทและอำนาจหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงควรปรับปรุงอำนาจหน้าที่และเพิ่มกลไกเสริมความเข้มแข็งด้วยการจัดตั้งกองทุนทรัพยากรน้ำ

๖.๓.๓ การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ตามโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำใหม่ ได้กำหนดให้มี “องค์กรผู้ใช้น้ำ” ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์ให้เข้ามาร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในด้านต่างๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ร่วมทำการศึกษาเพื่อค้นหาปัญหาและสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา
- ร่วมคิดหายุทธศาสตร์หรือวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชน
- ร่วมวางนโยบายหรือกำหนดแผนงานโครงการหรือกิจกรรม
- ร่วมตัดสินใจบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

อย่างไร้ประนีประนอมและเป็นธรรม

- ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

- ร่วมขับเคลื่อนปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการหรือกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

- ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำได้ ทั้งที่ภาครัฐและเอกชนดำเนินการให้ใช้ประโยชน์ได้ยืนนานตลอดไป

๖.๔ ปฏิรูปการจัดทำยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำระดับประเทศและระดับลุ่มน้ำ มีรายละเอียดดังนี้

๖.๔.๑ สร้างหลักคิด - หลักทำในการบริหารจัดการน้ำ ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- น้ำคือชีวิต
- ทรงให้ความสำคัญกับน้ำ ต้องมีพอเพียง
- เราต้องเรียนรู้ธรรมชาติ... และใช้เป็นครูที่จะสอนเรา
- ยึดหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็น “หลักคิด” และ “หลักทำ”

๖.๔.๒ สร้างแนวคิดและหลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนแม่บท

- ต้องเข้าใจธรรมชาติ รู้ทัน และยอมรับธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน
- กรอบยุทธศาสตร์ต่างๆ ให้ยึดตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เป็นหลัก

- ยึดหลักความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากรอย่างสมดุล ตามหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง”

- ต้องส่งเสริมองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำให้กับชุมชนทั้งในสภาวะปกติและ

สภาวะวิกฤต

- ต้องมีการจัดทำแผนแม่บท การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำและระดับ

พื้นที่

๖.๔.๓ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ต้องมีความชัดเจนสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติและความเป็นจริง ทั้งด้านเทคโนโลยีและภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ มีสาระในประเด็นสำคัญ ดังนี้

- ๑) ยุทธศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ประกอบด้วย
  - ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค
  - ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
  - ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม
- ๒) ยุทธศาสตร์เพื่อจัดการปัญหาอุทกภัย ประกอบด้วย
  - ยุทธศาสตร์ “สู้ภัย”
  - ยุทธศาสตร์ “ปรับตัว”
  - ยุทธศาสตร์ “หลบภัย”
- ๓) ยุทธศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาคุณภาพน้ำและแหล่งน้ำ ประกอบด้วย
  - ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาคุณภาพน้ำเน่าเสีย
  - ยุทธศาสตร์อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและฟื้นฟูแหล่งน้ำ

- ยุทธศาสตร์แก้ปัญหาการรุกตัวของน้ำทะเล

๖.๔.๔ ยุทธศาสตร์สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้สัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย

- ยุทธศาสตร์สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการ
- ยุทธศาสตร์สร้างจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรน้ำเพื่อพัฒนา

คุณภาพชีวิต

- ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความเข้มแข็ง การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้กับองค์กร

ต่างๆ ในลุ่มน้ำ

๖.๕ การปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่มีอยู่แล้ว และที่จะต้องเพิ่มเติม

การที่ประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไม่บรรลุเป้าหมายนั้น จากการศึกษาพบว่า กฎหมายเป็นส่วนสำคัญด้านหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาหลายด้าน สมควรต้องมีการปรับปรุง กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีรายละเอียดดังนี้

๖.๕.๑ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่มีอยู่ควรปรับปรุง ประกอบด้วย

- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลทางน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- การปรับปรุงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก
- การแก้ไขปัญหาด้านความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายและการประสานงานกัน

ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๕.๒ กฎหมายที่ควรตราเพิ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย การจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการแก้ไขการรुक้ำที่สาธารณะ

๖.๕.๓ แนวทางการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีรายละเอียดดังนี้

- ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับน้ำในด้านใดด้านหนึ่งที่ยังมีผลบังคับใช้อยู่ให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ที่ได้ร่างขึ้น

- พิจารณายกเลิก กฎหมาย กฎ ระเบียบที่ล้าสมัย ไม่เหมาะสมกับกาลปัจจุบัน

- ควรลดความซ้ำซ้อนของกฎหมาย กฎ ระเบียบ และหน่วยงานที่จะบังคับใช้ให้เหลือน้อยที่สุด รวมทั้งต้องปรับปรุงให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานและระหว่างหน่วยงานด้วยตนเอง

- ควรเพิ่มโทษในบทลงโทษของกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับน้ำให้หนักขึ้น และให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

- สมควรปรับปรุง แก้ไขบทลงโทษทางแพ่งเกี่ยวกับน้ำให้เป็นบทลงโทษทางอาญา เนื่องจากทรัพยากรน้ำเป็นเรื่องราวของความผิดที่กระทบต่อทรัพย์สินของส่วนรวม ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น ควรพิจารณาเพิ่มโทษให้รุนแรงขึ้น

- ควรแก้ไขบทลงโทษที่ก่อให้เกิดความลักลั่นกัน เนื่องจากบทบัญญัติที่มีอยู่ในกฎหมายต่างฉบับกันที่มีการลงโทษไม่เหมือนกันทั้งๆ ที่เป็นการกระทำผิดอย่างเดียวกัน

๖.๖ การบริหารจัดการข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน

มีการบูรณาการข้อมูลทรัพยากรน้ำและการพัฒนาระบบศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีรายละเอียดดังนี้

๖.๖.๑ การบูรณาการข้อมูลทรัพยากรน้ำ มีหลักการดังนี้

- เนื้อหาของข้อมูล ได้แก่ กำหนดมาตรฐานกลาง หลักเกณฑ์การเก็บ การจัดหมวดหมู่ ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำให้เป็นระบบเดียวกัน และเป็นข้อมูลที่มีความละเอียดเพียงพอต่อการนำไปใช้งาน

- ระบบการเชื่อมโยง ให้ทุกหน่วยงานเก็บข้อมูลเดียวกันในระบบเดียวกัน สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้ โดยควรมีศูนย์ประสานข้อมูลต่างๆ จากทุกหน่วยงาน

- ระบบการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้องค์กรภาครัฐซึ่งจะเป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลรวมซึ่งมีความซับซ้อนเพื่อในการแสดงผลในเชิงแผนภาพเป็นแบบอัตโนมัติ

- การเผยแพร่ข้อมูล การนำไปใช้ประโยชน์ รวบรวม เผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับน้ำและภัยพิบัติจากน้ำที่เป็นปัจจุบันตลอดเวลาในรูปแบบที่เข้าใจง่าย โดยสื่อทุกรูปแบบอย่างกว้างขวาง รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบการเผยแพร่ที่ง่ายต่อการสืบค้นทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่

๖.๖.๒ การพัฒนาระบบศูนย์ข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รัฐควรจัดให้มีระบบการบริหารจัดการข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำในรูปแบบศูนย์ปฏิบัติการกลาง ทำหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

- กำหนดเป้าหมายและวางแผนการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสารสนเทศน้ำของประเทศ โดยรัฐต้องวางแผนและบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรมและเบ็ดเสร็จแทนการบริหารแบบต่างคนต่างทำ

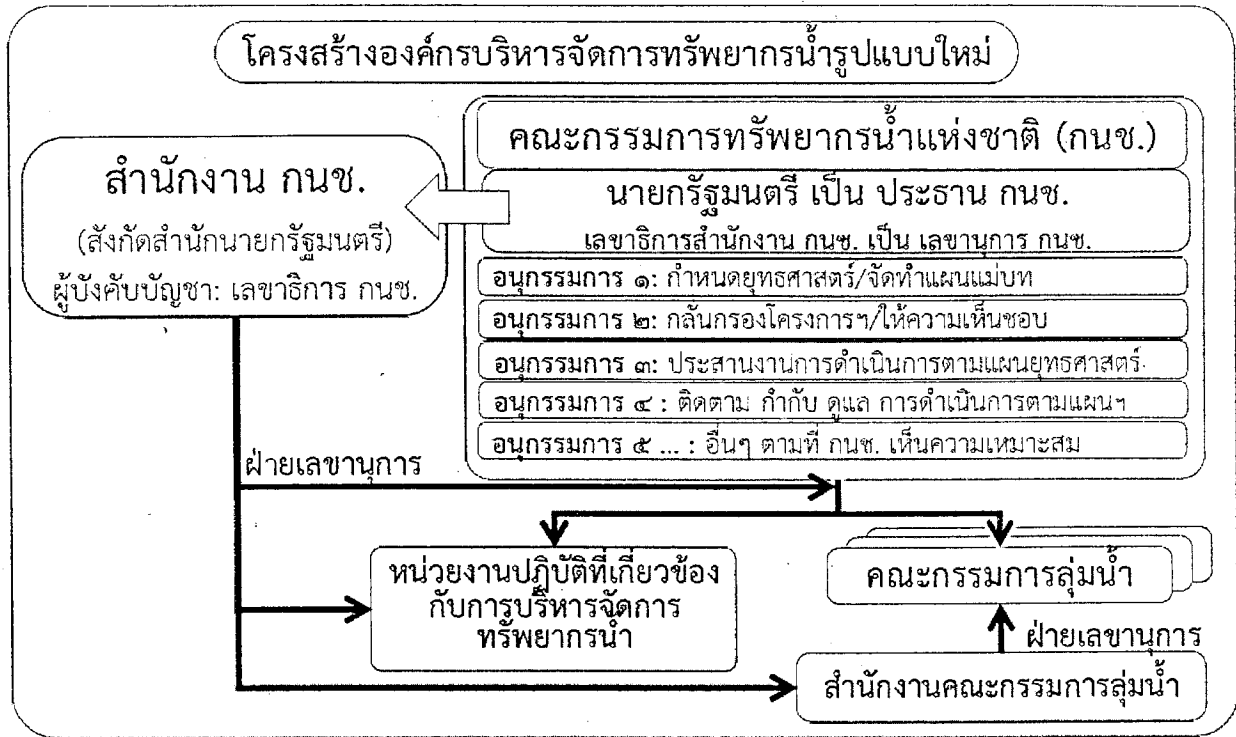
- กำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ การจัดการสารสนเทศด้านน้ำเพื่อให้ทุกภาคส่วนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันในทุกมิติที่เกี่ยวข้อง

๗. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากประเด็นการปฏิรูป (ข้อ ๖) ผลลัพธ์ที่สำคัญ ได้แก่

๑) ได้องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำรูปแบบใหม่ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกระดับให้มีความเชื่อมโยงโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไปสู่ระดับพื้นที่ให้ร่วมคิดร่วมทำ

๒) ได้พระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาพรวม กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีความเชื่อมโยงกัน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตประชาชนในปัจจุบัน วางหลักเกณฑ์และมาตรการในการรับประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการเข้าถึงน้ำ ตลอดจนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๓) ได้หลักและข้อกำหนดการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาของแต่ละลุ่มน้ำและของประเทศได้อย่างบูรณาการ มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับ นำมาสู่ความยั่งยืนของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศต่อไป

ภาพรวมองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำรูปแบบใหม่

๔) ได้หลักคิด - หลักทำ และกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ที่มีความชัดเจนสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติและความเป็นจริง ทั้งด้านเทคโนโลยีและสภาพภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักดำเนินการต่อไป

๕) ได้แนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีอยู่แล้วซึ่งมีปัญหาหลายด้าน และที่ต้องมีการจัดทำเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา

๖) ได้หลักการและกระบวนการบริหารจัดการข้อมูลและวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชนที่เป็นระบบเพื่อให้ทุกภาคส่วนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการร่วมกัน

๗) ผลลัพธ์ที่ได้ตาม ๑) ถึง ๖) ดังกล่าว จะส่งผลให้

- แผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำต่างๆ มีการบูรณาการตามลำดับความสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและประชาชน นำไปสู่การแก้ปัญหาทุกด้านได้อย่างเป็นระบบ

- การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

- ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน จะมีส่วนร่วมคิดและร่วมขับเคลื่อนการแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำรูปแบบต่างๆ ในแต่ละลุ่มน้ำและระดับประเทศ

๘. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์ของการปฏิรูป (ข้อ ๗) ตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่

๑) ข้อเสนอการปฏิรูปเรื่องกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีการดำเนินการอย่างครบถ้วน โดยเฉพาะให้กฎหมายแม่บท “(ร่าง) พระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....” มีผลใช้บังคับภายในรัฐบาลชุดปัจจุบัน

๒) มีการจัดตั้งองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำรูปแบบใหม่ และดำเนินการตามกลไกตามที่เสนอแนะไว้

๓) ข้อเสนอการปฏิรูปหลักคิด - หลักทำ ตลอดจนกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำและแผนแม่บทมีการดำเนินการทั้งระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับพื้นที่ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๔) กลไกการบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ต่างๆ สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ มีสาระสำคัญและรายละเอียดของแต่ละประเด็นที่จะปฏิรูปอยู่ในรายงานการศึกษาเรื่อง การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำซึ่งเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ....

คณะกรรมการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเห็นสมควรเสนอรายงานการศึกษาภาวะปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร เรื่อง การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๑ (๑) ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติได้โปรดพิจารณาเห็นชอบรายงานการศึกษาภาวะปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร เรื่อง การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... เพื่อส่งมอบให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการต่อไป

(รองศาสตราจารย์สุชาติ นวกวงษ์)

เลขานุการคณะกรรมการ
ปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม